రాస్ - కృషి విజ్ఞాన కేంద్రం

భారతీయ వ్యవసాయ పరిశోధనా మండలి, న్యూఢిల్లీ

లంపి స్కిన్ వ్యాధి

వనస్థలి, కరకంబాడి పోస్ట్, రేణిగుంట మండలం - 517520

తిరుపతి జిల్లా, ఆంధ్రప్రదేశ్. ఫోన్ : 7981070420

e-mail:rasskvk@gmail.com, website: www.kvkchittoor.org

లంపి స్కిన్ వ్యాధి

వ్యాధి కారకం: ఇది ఒక వైరల్ వ్యాధి, లంపిస్కిన్ వ్యాధి వైరస్ వల్ల వస్తుంది.

వ్యాధి బారిన పడే పశువులు: ఆవులు, గేదెలు, మరియు అడవి జంతువులు.

జూనోటిక్ ప్రాముఖ్యత: ఈ వ్యాధి జంతువుల నుండి మనుషులకు సోకదు, అదే విధంగా వ్యాధి బారిన పడిన పశువుల పాలు తీసుకున్నా ఈ వ్యాధి వచ్చే ప్రమాదం లేదు.

లక్షణాలు:

- ఈ వ్యాధి సోకిన పశువులకు జ్వరం రావడం, మేత సరిగా తీసుకోకపోవడం, జొళ్ళు కారడం గమనించవచ్చు.
- అదే విధంగా పాల ఉత్పత్తి (దిగుబడి) తగ్గిపోతుంది.
- ఎక్కువగా వ్యాధి సోకిన పశువులలో శరీరం అంతా బుడిపలు ఏర్పడతాయి, ఇవి శరీరం అంతా వ్యాపించి ఉంటాయి. ఈ బుడిపలు క్రమంగా పెద్దగా పెరిగి (1–5 సెం.మీ పరిమాణం) నొప్పిని కలిగిస్తూ క్రమంగా పగిలి గాయాలుగా ఏర్పడడం గమనించవచ్చు.
- ఈ గాయాలకు చికిత్స చేయనట్లయితే ఈగలు వాలి పురుగులు పడటం గమనించవచ్చు.

వ్యాప్తి:

- ఇది ముఖ్యంగా రోగ నిరోధకశక్తి తక్కువగా ఉన్న పశువులకు మరియు దూడలకు ఎక్కువ సోకుతుంది.
- దోమలు, ఈగలు, పిడుదులు, పేలు ద్వారా ఒక పశువు నుండి మరొక పశువుకు వ్యాప్తి చెందుతుంది.
- అదే విధంగా కలుషితమైన మేత, నీరు మరియు పరిసరాల వలన కూడా వ్యాప్తి చెందుతుంది.

నివారణ చర్యలు:

- ప్రధానంగా పశువులను దోమలు, ఈగలు, పిడుదుల బారిన పడకుండా చూసుకోవాలి. అందుకోసం పశువుల పాకలను శుభ్రంగా ఉంచుకోవడం మరియు ఈగల వికర్షకాలు (Fly repellents) ని వాడడం చేయాలి.
- వ్యాధి సోకిన పశువులను వేరే పశువుల నుండి వేరు చేసి, మేత నీరు వేరే తొట్టిలో పెట్టాలి.
- మిగిలిన పశువులకు వ్యాధి సోకకుండా పశువుల షెడ్‌ను 1% ఫార్మలిన్ లేదా 3% బ్లీచింగ్ తో శుభ్రపరుచుకోవాలి. మేత మరియు నీటి తొట్టెలను శుభ్రం చేసి మేత వేయాలి.
- వ్యాధి సోకిన పశువుల చికిత్స కొరకు కొత్త సూదులను వాడాలి, వాటిని మరలా వేరే పశువులకు వాడకూడదు.
- వ్యాధి నివారణ కోసం తాత్కాలికంగా గోట్‌పాక్స్ వ్యాక్సిన్‌ను ముందస్తుగా వేయవచ్చును.
- అదే విధంగా వేపాకు పొగను పశువుల పాకకు పెట్టినట్లయితే వ్యాధి వ్యాప్తి అనేది తక్కువగా ఉంటుంది.

చికిత్స

(మొదటి మిశ్రమం) ఒక డోస్

తమలపాకులు–10, మిరియాలు–10 గ్రాములు, ఉప్పు–10 గ్రాములు

పైన పేర్కొన్న పదార్థాలు అన్నీ తగినంత బెల్లంతో కలిపి పేస్టులాగా చేసి ఒక డోసుగా తినిపించాలి.

మొదటి రోజు ప్రతి 3 గంటలకు ఒక సారి, రెండవ రోజు నుండి రోజుకు మూడు సార్లు తినిపించాలి.

(రెండవ మిశ్రమం) రెండు డోసులు

ధనియాలు – 10 గ్రాములు,	చిన్న ఉల్లిపాయలు – 2,
జీలకర్ర – 10 గ్రాములు,	వేప ఆకులు – చారెడు,
పసుపు – 10 గ్రాములు,	సబ్జ ఆకులు – చారెడు,
బెల్లం – 100 గ్రాములు,	నేలవేము ఆకుల పొడి – 30 గ్రాములు,
వెల్లుల్లి – 2 రెబ్బలు,	తులసి ఆకులు – ఒక గుప్పెడు

పైన పదార్థాలు అన్ని కలిపి చిన్న మోతాదులో తినిపించాలి. మొదటి రోజు ప్రతి 3 గంటలకు ఒక సారి రెండవ రోజు నుండి రోజుకు మూడుసార్లు తినిపించాలి.

చర్మం మీద పూత మందు (గాయాలకు):

- వేప నూనె పూతలాగా పట్టించాలి (ఈగలు వాలకుండ). వెల్లుల్లి, పసుపు, వేప ఆకులు, తులసి ఆకులు, కొబ్బరి నూనెలో మరిగించి, చల్లార్చి గాయాలకు పట్టించాలి.
- పురుగులు ఉన్నట్లు అయితే సీతాఫలం ఆకుల పేస్టును కాని, కర్పూరంలో కలిపిన కొబ్బరి నూనెను కాని రాయాలి.

పర్యవేక్షణ: డా. యస్. శ్రీనివాసులు, సీనియర్ శాస్త్రవేత్త మరియు హెడ్
సంకలనం: డి. అనూష, పశు వైద్య విభాగము